Skolinspektionen

Järfälla kommun
kontakt@jarfalla.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9 vid Fjällenskolan i Järfälla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Fjällenskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Fjällenskolan i Järfälla kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.
- Strukturera undervisningen, klargör lektionsuppläggen och utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Fjällenskolan i Järfälla kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 28 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:9327) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i flera delar utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av undervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att det till viss del finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer mellan lärare och elever och mellan eleverna, men att elever inte alltid upplever en trygg och tillgänglig lärmiljö. Lärarna tar i begränsad utsträckning reda på elevernas uppfattning av lektionerna.

Lärare arbetar med att bygga stabila och tillitsfulla relationer, men når inte alltid fram. Det framgår av såväl intervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer att lärare arbetar för att skapa trygghet genom goda relationer, samarbetsövningar och inkluderande aktiviteter, men att det varierar mellan lärarna och mellan klasser hur väl arbetet får genomslag. Några lärare beskriver hur de ofta pratar med eleverna i såväl korridoren som i idrottshallen för att skapa goda relationer, uppmuntra och motivera eleverna. Lärare påtalar att de arbetar för att stärka relationerna särskilt med elever som av olika anledningar kan ha svårt för att delta på

idrottslektionerna, eftersom de är medvetna om att de behöver få till ett bättre klimat där rörelseglädje är i fokus. Dessutom, säger lärare, uppmanar de eleverna att prata med någon vuxen om något känns fel. Även rektorn beskriver att relationsskapande är en viktig del av lärarnas arbete. Rektorn berättar att lärarna i årskurserna 7–9 också är mentorer och att de i dessa årskurser har en teorilektion i veckan och betonar att detta har lett till stärkta relationer mellan elever och lärare. I mellanstadiet finns inte denna organisation. Även om intervjuer visar att lärarna arbetar för att stärka relationerna till eleverna, uppger samtidigt vissa lärare att det kan vara svårt. Exempelvis finns lärare som upplever att de har så många elever att det känns omöjligt att lära känna alla och att de oftast bara skapar relation med de elever som får tillsägelse och inte med de elever som är mer tystlåtna. Lärare uppger att de använder sig av samarbetsövningar och team-bildning genomgående i ämnet idrott och hälsa, men särskilt i början av årskurs 4 och 7 på grund av att det då är nya gruppkonstellationer. Lärare betonar att de arbetar med schysst spel och att aktiviteterna inte ska vara tävlingsinriktade, för att minska riskerna för konflikter. Elever i olika årskurser framhåller att de visserligen gör samarbetsövningar på idrottslektionerna men att dessa ofta övergår i tävling och att elever blir arga. Lärarna beskriver att elever i vissa klasser har svårare att samarbeta och att det kan bli rörigt på lektionerna. Ett par lärare betonar att de i vissa klasser på mellanstadiet får arbeta hårt för att vända tävlingsklimatet, särskilt hos pojkarna, till mer lek.

För att ingen elev ska vara utanför och för att alla ska känna sig trygga, delar flera lärare medvetet in eleverna i grupper. Såväl lärare som elever beskriver att lärarna försöker förebygga konflikter och otrygghet genom att dela in eleverna i grupper som ska fungera, även om de också ibland delar in eleverna i grupperna genom att räkna. Elever berättar exempelvis att vänner kan få vara i samma grupp. I en klass på högstadiet är pojkar och flickor aldrig i samma grupp, därför att de, enligt eleverna, fungerar så olika. Några elever upplever att det finns skillnader mellan flickors och pojkars sätt att delta i ämnet idrott och hälsa, samtidigt som de beskriver flickor som goda klasskamrater och pojkar som tävlingsinriktade. I elevintervjuer framkommer det att de sällan pratar om hur man ska vara mot varandra men samtidigt säger lärarna att det finns skolregler som alla ska följa och som innebär att man ska vara respektfull mot varandra, inte prata rakt ut och ha med sig material till lektionen.

Konflikter löses ofta i stunden men stöd finns att få vid svårare eller återkommande problem. Det framgår av lärarintervjun att lärare stoppar konflikter när de sker, pratar med eleverna efter lektionen och i vissa fall kontaktar mentorn och vårdnadshavare. Lärare betonar att de är noga med att markera språket och säger att det inte är okej att komma med dåliga kommentarer. En lärare säger att det är svårt eftersom de oftast är ensamma med eleverna och att de då tar tag i konflikten efter lektionen. Det framkommer vidare i intervjun med rektorn att det finns möjlighet att vid behov få stöttning av elevhälsoteamet och att det också finns en samsyn bland lärarna att alla måste se vad som händer och ta ansvar för att hantera konflikter. Rektorn betonar att lärarna i idrott och hälsa är väl medvetna om mellan vilka elever konflikter kan uppstå och att de ska ha med det när de planerar aktiviteter och delar in eleverna i lag. Skolan har börjat lägga lektioner parallellt bland annat med syfte att kunna få kollegialt stöd, vilket lärarna tycker ger en trygghet. Eleverna beskriver att lärarna försöker prata med eleverna när konflikter uppstår eller ändrar lagindelning och att vissa lärare låter eleverna spela sten, sax och påse för att själva lösa konflikter. Såväl vid lektionsobservation som lärarintervjun framkommer en situation när pojkar och flickor har haft svårt att samarbeta. När eleverna lekte en kull-lek där de skulle hålla varandra i händerna, ville inte pojkarna hålla flickorna i handen och läraren löste detta genom att eleverna i stället fick göra armkrok. En lärare beskriver det som att de måste vara snabbtänkta när sådana utmaningar uppstår.

Lärare tar till viss del reda på hur eleverna upplever undervisningen, vilka aktiviteter eleverna tycker är roliga och vad som motiverar dem att delta i undervisningen. På teoripasset som eleverna på högstadiet har en gång i veckan, är de delaktiga i sitt lärande genom att de lägger upp sin planering och analyserar sina resultat. För övrigt deltar eleverna i en utvärdering i slutet av varje termin, men lärarna säger också att de ser vad eleverna tycker om att göra. Däremot säger eleverna att de sällan får frågan om vad som motiverar och intresserar dem, men att vissa lärare kan ställa frågor och låta dem välja aktiviteter någon enstaka gång.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen är förutsägbar och innehåller aktiviteter på olika nivåer, men att det varierar om den är strukturerad med tydliga ramar så att alla elever kan delta.

Lärare förmedlar information om lektionens upplägg, innehåll och syfte och lektionerna är strukturerade med varierad tydlighet. Av intervjuer med lärare och elever och inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att skolan har en gemensam lektionsstruktur för hur lektioner inleds för att skapa tydlighet och ramar för elever. Lärare samlar eleverna i början av lektionen och berättar vilka aktiviteter eleverna ska utföra och hur de ska utföras. Dessutom berättar lärarna att de arbetar i block och förbereder eleverna på vad varje block kommer att innehålla. I högstadiet är en av lektionerna i veckan teorilektion, som bland annat används som förberedelse inför den praktiska delen av ämnet idrott och hälsa. Det framgår av intervjuer med såväl lärare som elever, att eleverna i vissa klasser i årskurserna 7–9 även får information om nästa lektion via skolportalen. Ibland skriver lärarna instruktioner på den vita tavlan som eleverna ofta samlas framför och i idrottshallen används också bildstöd vid behov. Lärarna framhåller i intervjun att lektionsupplägget skapar lugn och trygghet för eleverna och en lärare beskriver att hen också brukar visa med kroppen hur en aktivitet går till och även tar hjälp av någon elev. Ibland visar lärarna som undervisar i högstadiet en film om aktiviteten under teorilektionen för att förbereda eleverna inför ett nytt moment. Både elever och lärare berättar att det nästan alltid är en huvudaktivitet under en lektion, därtill kan det också vara en lek eller annan uppvärmning. Eleverna säger att mellan aktivitet och lek visslar läraren för att visa övergången. Lärarna uppger att de hoppas att elever vågar fråga om de inte förstår en instruktion och säger också att de ser om en elev hamnar på bänken i stället. Elever håller med om att de flesta vågar fråga och att de annars frågar en kompis. I andra klasser i högstadiet säger några elever att det är pinsamt att fråga men att det brukar lösa sig eftersom läraren ofta uppmärksammar om de inte har förstått instruktionen. Elever beskriver att lärarna ofta tar upp syftet med aktiviteten i slutet av lektionen genom att ställa reflekterande frågor till dem. I lärarintervjun framkommer att lärarna på senare år har avslutat lektionen genom att ställa frågor till eleverna som handlar om vad de har tränat på och varför. Det gör att eleverna får tänka till kring syftet med aktiviteten, berättar både elever och lärare. Lektioner avslutas också med kort återkoppling till gruppen eller avstämning.

Intervjuer med lärare samt Skolinspektionens lektionsobservationer visar att det varierar hur väl instruktionen innan lektionen och avslutningen fungerar i undervisningen. Under lektionsobservationer framkommer att det förekommer att lärare har begränsade strategier för att fånga elevernas uppmärksamhet vilket påverkar elevernas möjlighet att ta till sig de instruktioner som läraren ger. Av intervjuer med elever i mellanstadiet framgår att det beror på lärare huruvida de får information om innehållet i nästa lektion. Ibland frågar eleverna sin lärare och ibland berättar läraren på lektionen innan. Det händer också att de får veta aktiviteterna när de träffar på läraren i korridoren.

Undervisningen innehåller aktiviteter av olika slag och med olika svårighetsnivåer så att alla elever får möjlighet att delta aktivt. Lärare beskriver bland annat de kan lägga in tre olika nivåer utan att eleverna märker det. Vidare varierar de höjden på plintar, bommar och ringar, gör olika spår i en hinderbana och skapar olika sätt att genomföra en kullerbytta på. Elever i högstadiet beskriver hur de har lyckats genomföra aktiviteter som de först upplevt både svåra och obekväma, genom att lärare har uppmuntrat och trott på deras förmåga. En elev beskriver att hen kände sig väldigt stolt och blev väldigt glad när hen lyckades med något som först känts för svårt. Samtidigt uppger elever i flera intervjuer att de tycker att elever som inte är med på lektionerna och i stället sitter på bänken inte får tillräckligt med alternativ. De säger att läraren visserligen försöker peppa dem att delta men framhåller att läraren borde göra mer för att motivera eleverna. Några elever säger också att läraren låter eleverna sitta på bänken för att de är rädda för att eleverna annars ska bli arga. Enligt intervjuer med lärare och rektorn har en omorganisation genomförts för att skapa större trygghet för eleverna och mer samarbete mellan lärarna. Efter att lärarna i många år har önskat parallellägga lektioner i samma årskurs, har det nu påbörjats ett sådant arbete. En fördel, berättar lärarna, är att de lättare kan nivågruppera. Då blir det två grupper som får olika instruktioner efter behov. Lärarna beskriver också att elever kan få utföra vissa övningar och aktiviteter i ett annat rum, ifall de upplever det svårt att visa inför de andra eleverna.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever känner tilltro till sin egen förmåga och vågar utmana sig själva. Lärarna har fokus på lärandeprocessen snarare än enbart resultat.

Undervisningen består av en bredd av aktiviteter som utgår från elevers olika behov och förutsättningar. Det framgår av dokument som begärts in från huvudmannen samt av intervjuer med lärarna att lärarna planerar för en bredd av aktiviteter samt att eleverna över tid får göra liknade moment flera gånger för att kunna utveckla sina förmågor. Det framgår också av inskickade dokument och intervjuer att lärare planerar undervisningen så att den består av en variation av rörelseaktiviteter, friluftsliv och utevistelse. Aktiviteterna omfattar exempelvis bollsport, konditionsträning, orientering och lekar. Lärare beskriver att eftersom de arbetar i block om tre veckor blir progressionen tydlig och att eleverna får en tydlig röd tråd mellan första och sista lektionen inom blocket.

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat där elever ges möjlighet att prova, öva och försöka igen. I intervjun med lärare betonar de att eleverna under treveckorsblocken ges stora förutsättningar att öva och pröva för att utvecklas. De betonar att det som är bra med att arbeta i block är att de tränar saker under tre veckor och att det upprepas senare. Blocket bygger elevens självförtroende och de ser sin egen utveckling, säger en lärare. Eleverna ger flera exempel på att de får öva och pröva flera gånger för att lära sig och utvecklas. Till exempel när de har frisbee får de öva på att kasta frisbee i små grupper, först öva på att kasta och sen spela riktig match. Det framkommer också av intervjun med lärarna att de under idrottsteorin på högstadiet pratar om självkänsla och kroppsideal i syfte att stärka eleverna och öka deras vilja att delta i exempelvis simningen. En lärare beskriver att hen för att stärka elevernas tilltro till sin egen förmåga, pratar och skapar relationer med eleverna utanför lektionstid. Då tar läraren också emot önskemål från eleverna som ibland kan infrias vid senare lektion. Elever i högstadiet betonar att lärarna peppar dem mycket och ger uppmuntran, särskilt när det är något som de upplever svårt eller obekvämt. De beskriver också att de får mycket beröm, ofta enskilt men även till hela gruppen. Elever i mellanstadiet berättar exempelvis att lärare ger uppmuntrande tillrop och beröm till hela gruppen. Flera lärare beskriver hur de betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än resultat. Exempelvis beskriver en av lärarna hur hen pratar med

eleverna i högstadiet om att idrott i det långa loppet handlar mer om hälsa än prestation. Lärare beskriver hur elever som på fritiden håller på med idrott, kan bli uttråkade och att de då kan ge dem särskilda uppdrag, som att få ansvar att hålla i en aktivitet eller visa vissa övningar för de andra eleverna. Lärare beskriver även att elever som är rädda för att misslyckas får mycket uppmuntran och att de kan få agera domare ett tag men också att de använder olika slags bollar eller låter bli att köra match. En lärare betonar dock att man inte kan bygga bort allt som känns obehagligt utan måste tänja på gränserna. En lärare berättar att de också har planerat för elever med fysiska funktionsnedsättningar till exempel genom att köpa in anpassat material och redskap.

Lärare ger elever, särskilt i högstadiet, möjlighet att reflektera över sin egen utveckling och sitt lärande. De ger eleverna både individuell återkoppling och på gruppnivå. I högstadiet reflekterar eleverna över sitt lärande under en teorilektion i veckan. Lärare beskriver också att de på senare år har börjat med att avsluta lektionerna ibland med reflektionsfrågor. En lärare berättar exempelvis att hen på senare år har använt frågor som handlar om vad de har tränat på under lektionen. Läraren uppger att det gör att eleverna får tänka till kring syfte och sitt eget lärande. Elever bekräftar att det sker i vissa klasser, exempelvis att de ibland i slutet av lektionen får bedöma hur trötta de är och sen jämföra med hur deras kondition har förbättrats vid ett senare tillfälle. Samtidigt säger andra elever att deras lärare aldrig samlar eleverna i slutet av lektionen och att de därmed inte ges tillfälle för reflektion. Det skiljer sig därmed åt mellan lärarna och stadierna i vilken grad lärare ger eleverna individuell återkoppling och möjlighet att reflektera över sitt lärande.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Stärk arbetet med tillitsfulla relationer för att ge goda förutsättningar för elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa.

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att

vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[1] Vidare framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[2] Läroplanen anger att skolan ska främja förståelse, inlevelse, öppenhet och respekt för olikheter. Ingen får utsättas för diskriminering eller kränkande behandling, och sådana tendenser ska aktivt motverkas.[3] Det framgår också av läroplanen att eleven ska mötas med respekt och skolan ska vara en social gemenskap som skapar trygghet, lust att lära och omsorg om elevens hälsa och utveckling. Varje elev har rätt att utvecklas och uppleva glädje i sina framsteg.[4] Vidare framgår av läroplanen att alla som arbetar i skolan ska bidra till jämställdhet, solidaritet och ett demokratiskt, normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska förebygga diskriminering, utveckla regler tillsammans med eleverna och skapa goda förutsättningar för samspel och tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[5] Skolans mål är att varje elev tar ansvar för sitt lärande och arbetsmiljön. Läraren ska ge eleverna reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, låta dem pröva olika arbetssätt samt planera och utvärdera undervisningen tillsammans med dem.[6]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetet med att stärka positiva relationer mellan eleverna inte alltid är tillräckligt, vilket minskar möjligheterna till samarbete, stödjande interaktioner och aktivt deltagande. Lärare arbetar inte alltid för att främja ett tryggt klimat. Alla lärare tar inte heller systematiskt reda på hur eleverna upplever undervisningen. Genom att vara lyhörda och skapa trygghet och gemenskap kan lärarna ge eleverna bättre förutsättningar att delta, utvecklas och lära.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla lärare förutsättningar att stärka arbetet med tillitsfulla relationer för att främja elevers delaktighet i ämnet idrott och hälsa. Skolverket och

---

[1] 4 Kap. 9 § första stycket skollagen.
[2] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[3] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[4] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[5] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.
[6] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas för att utveckla arbetet.[7]

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Strukturera undervisningen, klargör lektionsuppläggen och utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[8] Det framgår av läroplanen att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[9]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen ibland saknar tillräckligt tydliga ramar och bristande information om lektionens upplägg. Det förekommer att lärare har bristande strategier för att nå fram till eleverna och inte alltid försäkrar sig om att eleverna förstår instruktioner,

---

[7] Så skapar du goda relationer till eleverna - Skolverket (Hämtad 2026-11-13) Relationellt klassrumsledarskap - Skolverket (Hämtad 2026-11-13) NPF och tillgänglig utbildning | Lärportalen | Skolverket (Hämtad 2026-11-13) Stödmaterial för tillgänglig utbildning – Specialpedagogiska skolmyndigheten Område 2 – Social lärmiljö (Hämtad 2026-11-13)

[8] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

[9] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.

vilket riskerar att enstaka elever inte kommer att delta. Genom att lärare presenterar lektioners innehåll på ett tydligt sätt, arbetar utifrån en genomtänkt struktur och utformar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar, skapas en mer tillgänglig lärmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att strukturera undervisningen, klargöra lektionsuppläggen och utforma undervisningen så att alla elever får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[10]

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i flera delar ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

[10] Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket (Hämtad 2026-11-19). Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa – grundskolan - Skolverket (Hämtad 2026-11-19). Organisera och utforma undervisning och lärmiljö med fokus på NPF - Skolverket (Hämtad 2026-11-19).

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn har påbörjat ett arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn skapar förutsättningar för samarbete mellan lärare och övrig personal för att skapa en tillgänglig lärmiljö.

Rektorn följer upp undervisningens tillgänglighet, identifierar hinder, genomför åtgärder och följer upp resultatet av insatserna. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärare att rektorn regelbundet följer upp undervisningen genom lektionsbesök. Vid dessa besök granskas bland annat lektionsstruktur och elevers trygghet. Rektorn har även uppmärksammat undervisningssituationen i vissa klasser på mellanstadiet där förutsättningarna för att alla elever ska kunna, vilja och våga delta i undervisningen i idrott och hälsa har behövt förbättras. Uppföljningen har visat att vissa elever upplever otrygghet i omklädningsrummen. Rektorn har också identifierat utmaningar kopplade till elevers delaktighet i undervisningen i idrott och hälsa. Enligt rektorn behöver lärare analysera orsakerna till att vissa elever väljer att inte delta i undervisningen och utveckla sin undervisning för att bättre möta dessa elevers behov. Rektorn lyfter även vikten av att i högre grad rikta fokus mot grupp- och lärmiljöfaktorer snarare än enbart individuella förklaringar. Under det senaste året har rektorn initierat flera åtgärder för att utveckla en mer tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Enligt inskickad information omfattar dessa bland annat arbete med att förbättra lektionsstrukturen, anpassa instruktioner till elevernas behov samt att förlägga lektioner för samma årskurs parallellt för att stärka lärarnas samarbete kring planering och undervisning. För att öka tryggheten i omklädningsrummen har skolan också arbetat med ökad vuxennärvaro. När det gäller undervisningen i de berörda mellanstadieklasserna får lärarna stöd, bland annat genom elevhälsoteamet, och samtal förs om hur undervisningens innehåll kan utvecklas för att motivera fler elever att delta. Rektorn betonar i intervjun att en av de viktigaste åtgärderna för att få elever som inte är motiverade att delta på lektionerna, är att göra lektionerna förutsägbara genom fasta platser och likadana samlingar. Det framkommer att flera av åtgärderna har påbörjats relativt nyligen, vilket begränsar möjligheterna att bedöma deras effekter. Samtidigt beskriver elever i intervjuer att de fortfarande inte känner sig trygga i omklädningsrummen och att vuxna inte alltid finns på plats när behov uppstår. Rektorn uppger också att arbetet med tillgänglig lärmiljö fortfarande befinner sig i ett inledande skede och att det kommer

att utvecklas vidare inom ramen för huvudmannens satsning på god undervisning.

Rektorn har skapat en organisation där lärare kan få stöd och samarbeta för att undanröja hinder i lärmiljön. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns goda möjligheter att samarbeta, vilket de också gör i stor utsträckning. Lärarna i mellan- och högstadiet träffar varandra varannan vecka för att bland annat planera treveckorsblocken, ett samarbete som stärkts upp senaste året men som någon lärare upplever ges för lite tid. Lärarna ingår också i ett kommungemensamt nätverk för lärare i idrott och hälsa som både rektorn och lärarna uppger är mycket stöttande för deras undervisning och bedömning. Nätverket ger lärarna en möjlighet att tillsammans med kollegor från andra skolor utbyta erfarenheter, diskutera undervisningsutveckling, ta del av aktuell forskning och skapa en ökad likvärdighet i ämnet. Nätverket bidrar till kollegialt lärande och gemensam utveckling av undervisning, bedömning och tillgängliga lärmiljöer, anges i inskickad dokumentation. Rektorn betonar att huvudmannens kommande satsning kommer att utveckla undervisningen och ledarskapet i klassrummet. Vidare framkommer det både i intervjuer och inskickade dokument att samverkan med elevhälsan sker löpande genom elevhälsomöten och konsultation kring elever i behov av stöd och anpassningar.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn endast i viss utsträckning tydliggör hur principen om alla elevers lika värde ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig.

Rektorn leder till viss del ett arbete med att integrera en värdegrund som tydliggör att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara tillgänglig för alla elever. Rektorn uppger att det sker genom ett helhetsperspektiv där hela skolan ska vara trygg och att också ämnet idrott och hälsa ska vara i ett sammanhang. Det görs framför allt genom flera pågående förbättringsåtgärder inom ämnet. Rektorn uppger att skolans nya ledning har inlett ett stort utvecklingsarbete när det gäller flertalet frågor som är kopplade till ett inkluderande förhållningssätt och det generella värdegrundsarbetet på skolan. Rektorn uppger att det framför allt handlar om att fokusera på strukturerad undervisning, ledarskap i klassrummet, konsekvensplaner och förebyggande och främjande arbete för trygghet.

Fokus är bland annat på att säkra förutsägbarheten för eleverna. För att stärka goda relationer och elevernas trygghet har skolan infört mentorskap för idrottslärarna på högstadiet. Det framgår dock av intervju med rektorn att rektorn inte har kommunicerat någon tydlig målsättning för eller förväntan på hur lärarna ska arbeta övergripande med tillgänglig lärmiljö. I stället beskriver rektorn att hen har stor tilltro till lärarnas kompetens och förväntar sig att lärarna arbetar med tillgänglig lärmiljö. Rektorn förväntar sig att lärarna sinsemellan har en dialog om elevers olikheter, förutsättningar och behov och hur de kan ha en inkluderande undervisning, även om det inte är något de direkt har satt ord på. Däremot, uppger rektorn, talar de i stället om tilltalande lärmiljö, dvs att den fysiska miljön är ren och inbjudande. Vidare betonar rektorn att lärarna får kompetensutveckling via alla de satsningar som skolan nu genomför om exempelvis ledarskap i klassrummet och god undervisning.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 3

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Av läroplanen framgår att skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår

gemensamma miljö.[11] Rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Inom givna ramar har rektorn dessutom ett särskilt ansvar för bland annat följande områden: Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[12]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn varken har formulerat någon målsättning eller gett riktlinjer för hur lärarna ska arbeta med en tillgänglig lärmiljö. Värdegrundsarbetet är kopplat till hur undervisningen kan utformas för att möta elevers olika förutsättningar och erfarenheter, men genomsyrar inte verksamheten så att det får praktisk betydelse hos alla lärare. Genom att knyta värdegrundsarbetet till frågor om tillgänglighet och delaktighet kan skolan skapa lärmiljöer som fungerar för alla elever. När lärare ges goda möjligheter till kompetensutveckling stärks förutsättningarna att utveckla en tillgänglig lärmiljö, vilket i sin tur kan öka elevernas delaktighet samt främja deras utveckling och lärande.

[11] Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden.
[12] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder värdegrundsarbetet för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och en samsyn i kollegiet om att elevers olikheter är en resurs. Rektorn ska se till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna förbättra tillgängligheten i undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i detta arbete.[13]

På Skolinspektionens vägnar

X Ulrika Sutorius

Föredragande
Signerat av: Ulrika Sutorius

X Ewa Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Ewa Mölleryd

I handläggningen av ärendet har även utredaren Eva Lindgren deltagit.

[13] Samsyn och förståelse Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-13). Kapacitet och kompetens Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-13).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Fjällenskolan den 12–13 oktober med digital intervju med rektorn den 14 oktober. Besöket genomfördes av utredarna Eva Lindgren och Ulrika Sutorius.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Fyra lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[14]

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.[15] I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.[16]

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[17]

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[18]

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller

---

[14] 26 kap. 20 § skollagen.
[15] 1 kap. 4 § skollagen.
[16] Prop. 2009/10:165 s 221.
[17] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[18] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.[19]

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[20]

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[21]

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[22]

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[23]

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.[24]

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön,

---

[19] 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.
[20] 4 kap. 4 § skollagen.
[21] 4 kap. 9 § första stycket skollagen.
[22] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[23] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).
[24] Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.[25]

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.[26]

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[27]

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[28]

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för

[25] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[26] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[27] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.
[28] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[29]

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.[30]

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[31]

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna

[29] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[30] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.
[31] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[32]

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.[33] Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.[34] Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.[35]

---

[32] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.
[33] Prop. 2009/10:165 s 221.
[34] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.
[35] Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.